TANEn tavoitteet valkoinen: otsikko vihreä: toteutunut keltainen: jotain olennaista puuttuu punainen: ei mukana ohjelmassa	HALLITUSOHJELMA
Hallituksen tasa-arvopolitiikan suuret linjat	
Hallitus sitoutuu sukupuolten tasa-arvon edistämiseen hallitusohjelmassa, talousarvioprosessissa ja kaikissa keskeisissä reformeissa.	Laaditaan tasa-arvo-ohjelma. Hallitus sitoutuu sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseen muun muassa talousarvioprosessissa ja kaikissa keskeisissä uudistuksissa. (luku 3.3, s. 75)
Seuraavan hallituskauden aikana laaditaan uusi tasa-arvoselonteko.	
Hallitus laatii tasa-arvo-ohjelman.	Laaditaan laaja-alainen tasa-arvo-ohjelma, jolla koordinoidaan toimenpiteitä tasa-arvoisen yhteiskunnan saavuttamiseksi eri osa-alueilla. (luku 3.5, s. 132)
Hallitusohjelmatavoitteet	
Perhevapaauudistus	
Perhevapaajärjestelmä uudistetaan 6 + 6 + 6 –mallin pohjalta.	Toteutetaan yhdessä työmarkkinaosapuolten kanssa kunnianhimoinen ja perheiden hyvinvointia tukeva perhevapaauudistus. Tavoitteena on, että perhevapaat ja hoitovastuu jakautuvat perheissä tasaisesti molempien vanhempien kesken, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo työelämässä vahvistuvat ja sukupuolten väliset palkkaerot pienenevät. Perheiden valinnan ja joustojen mahdollisuuksia perhevapaiden pitämisessä lisätään. (luku 3.5, s. 133) HUOM! Ei mainita 6+6+6 -mallia
Uudistuksessa on lisättävä isälle korvamerkittyä ansiosidonnaista vapaata.	Uudistus tulee toteuttaa niin, että äideillä ja isillä on yhtä paljon kiintiöityjä kuukausia. Isille kiintiöityjä ansiosidonnaisia vapaita pidennetään lyhentämättä äitien nykyisin käytettävissä olevaa osuutta. Lisäksi perhevapaiden tulee sisältää vapaasti valittava vanhempainvapaajakso. (luku 3.5, s. 132)
Perhevapaaoikeuksien määrittelyssä huomioidaan moninaiset vanhemmuuden muodot.	Uudistus toteutetaan siten, että se kohtelee tasa-arvoisesti kaikkia, myös monimuotoisia perheitä ja huomioi yrittäjyyden eri muodot. (luku 3.5, s. 133)
Koulutus ja työurat	

Ennaltaehkäistään ja puretaan sukupuolen mukaista segregaatiota kasvatuksessa, koulutuksessa ja työelämässä.	Palkkatasa-arvoa edistetään jatkamalla samapalkkaisuusohjelmaa, jonka on oltava aiempaa kunnianhimoisempi ja vaikuttavampi. Ohjelman keskeisenä tavoitteena on hallituksen, työnantajia ja työntekijöitä edustavien järjestöjen sitoutuminen toimenpiteisiin töiden vaativuuden arvioimiseksi, samapalkkaisuuden ja palkka-avoimuuden edistämiseksi sekä työelämän segregaation purkamiseksi. (luku 3.5, s. 132)
Edistetään varhaista puuttumista sukupuolittuneeseen väkivaltaan ja häirintään kouluissa.	Jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus koskemattomuuteen. Vahvistetaan seksuaalikasvatusta. Laaditaan toimenpideohjelma kiusaamiseen puuttumiseksi ja yksinäisyyden vähentämiseksi. (luku 3.6, s. 145)
Vakiinnutetaan sukupuolitietoinen opetus varhaiskasvatuksesta alkaen kaikille koulutusasteille keinona purkaa sukupuolistereotypioita. Sisällytetään opettajankoulutukseen pakollisia sukupuolten tasa-arvoa käsitteleviä kursseja.	
Kavennetaan sukupuolten välisiä oppimiseroja.	Hallitus laatii vuoden 2020 loppuun mennessä osaamisen ja oppimisen tiekartan vuodelle 2030, jossa etsitään yhteiset pitkän aikavälin keinot Suomen koulutus- ja osaamistason nostamiseksi, koulutuksellisen tasa-arvon vahvistamiseksi ja oppimiserojen kaventamiseksi. (luku 3.7, s. 162) Käynnistetään perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma oppimistulosten parantamiseksi ja eriarvoisuuden vähentämiseksi: Kiinnitetään erityishuomio tunnistettuun eriarvoistumiskehitykseen koulujen sisällä ja koulujen välillä, isojen kaupunkien sisällä ja alueiden välillä, sukupuolten välisissä osaamiseroissa sekä maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten kohdalla. (luku 3.7, s. 163)
Sukupuolittunut väkivalta	
Rikoslaki uudistetaan siten, että raiskaus määritellään Istanbulin sopimuksen mukaisesti suostumuksen puutteen kautta.	Toteutetaan seksuaalirikoslainsäädännön kokonaisuudistus, jossa lähtökohtina ovat koskemattomuus ja seksuaalinen itsemääräämisoikeus. Muutetaan rikoslain raiskausmääritelmä suostumuksen puutteeseen perustuvaksi oikeusturvasta huolehtien. (luku 3.3.1, s. 89)

Budjettikehyksessä varataan resurssit väkivallan uhrien palveluihin, ml. turvakodit ja seksuaalirikosten uhrien tukikeskukset.	Laaditaan naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaohjelma, jossa muun muassa lisätään uhrien tukipalveluja sekä turvakotien paikkamäärää ja resursointia Euroopan neuvoston edellyttämälle tasolle. Perustetaan itsenäinen ja riippumaton naisiin kohdistuvan väkivallan raportoijan tehtävä ja huolehditaan Istanbulin sopimuksen toimeenpanosta. (luku 3.3.1, s. 88) Laajennetaan seksuaalirikosten uhrien tukikeskusten palvelutarjontaa ja valtakunnallista kattavuutta. (luku 3.3.1, s. 89) Lisätään turvakotipalveluiden saatavuutta kohti Istanbulin sopimuksen mukaista tasoa. (luku 3.6, s. 146)
Budjettikehyksessä varataan korvamerkittyä rahoitusta ihmiskaupan uhrien turvalliseen ja tuettuun majoitukseen.	Ihmiskaupan uhrien turvallisesta ja tuetusta asumispalvelusta säädetään ja huolehditaan EU-lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Toiminnan valvonta- ja ohjaustehtävä osoitetaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle. (luku 3.3.1, s. 89)
Ihmiskaupan uhrien auttamisen ja rikosprosessin kytköstä heikennetään siten, että lainsäädäntö ja sen soveltaminen ovat nykyistä paremmin sopusoinnussa Suomea sitovan kansainvälisen ja EU-oikeuden kanssa.	Ihmiskaupan uhrin asemaa parannetaan itse ihmiskaupparikosprosessin etenemisestä riippumatta. (luku 3.3, s. 76) Laaditaan laki ihmiskaupan uhrien auttamisesta, joka turvaa kuntien mahdollisuuden auttaa uhreja ja lisää sosiaali- ja terveydenhuoltolakeihin viittaukset ihmiskaupan uhreihin. Vastaanottolakia päivitetään niin, että kytkentä rikosprosessiin heikkenee kansainvälisten velvoitteiden edellyttämällä tavalla. (luku 3.3.1, s. 89)
Palkkatasa-arvo	
Poistetaan sukupuolten välisiä palkkaeroja mm. lisäämällä työntekijöiden ja työpaikan luottamushenkilöiden oikeutta saada palkkatietoja palkkojen vertaamiseksi.	Perusteettomien palkkaerojen ja palkkasyrjinnän poistamista edistetään lisäämällä palkka-avoimuutta lainsäädännön keinoin. Perusteettomiin naisten ja miesten välisiin palkkaeroihin puututaan nykyistä tiukemmin. Lisätään tasa-arvolakiin henkilöstön, henkilöstöedustajien ja yksittäisen työntekijöiden oikeuksia ja tosiasiallisia mahdollisuuksia lisätä palkkatietoutta ja puuttua tehokkaammin palkkasyrjintään. (luku 3.5, s. 132)
Samapalkkaisuusohjelmaa jatketaan ja tehostetaan.	Palkkatasa-arvoa edistetään jatkamalla samapalkkaisuusohjelmaa, jonka on oltava aiempaa kunnianhimoisempi ja vaikuttavampi. Ohjelman keskeisenä tavoitteena on hallituksen, työnantajia ja työntekijöitä edustavien järjestöjen sitoutuminen toimenpiteisiin töiden vaativuuden arvioimiseksi, samapalkkaisuuden ja palkka-avoimuuden edistämiseksi sekä työelämän segregaation purkamiseksi. Osana ohjelmaa arvioidaan työ- ja virkaehtosopimusten sukupuolivaikutukset. (luku 3.5, s. 132)
Lainsäädännön muutostarpeita	
Seksuaalirikoslainsäädäntö (rikoslain 20 luku) tarkistetaan ja uudistetaan perusteellisesti.	Toteutetaan seksuaalirikoslainsäädännön kokonaisuudistus, jossa lähtökohtina ovat koskemattomuus ja seksuaalinen itsemääräämisoikeus. (luku 3.3.1, s. 89)

Toteutetaan translain kokonaisuudistus siten, että sukupuolen korjaushoidot erotetaan sukupuolen juridisesta vahvistamisesta. Vaatimukset lisääntymiskyvyttömyydestä ja täysi-ikäisyydestä poistetaan.	Säädetään itsemääräämisoikeutta kunnioittava laki sukupuolen vahvistamisesta. Vaatimus lisääntymiskyvyttömyydestä poistetaan ja lääketieteelliset hoidot eriytetään juridisen sukupuolen korjauksesta. Sukupuolen voi hakemuksesta korjata täysi-ikäinen henkilö, joka esittää perustellun selvityksen siitä, että hän pysyvästi kokee kuuluvansa korjattavaan sukupuoleen. (luku 3.3.1, s. 87) HUOM! Vaatimus täysi-ikäisyydestä ei ole poistunut
Kielletään intersukupuolisten lasten kiireetön, lääketieteellisesti ei-välttämätön sukupuolta muokkaava hoito.	Intersukupuolisten lasten itsemääräämisoikeutta vahvistetaan ja luovutaan pienten lasten kosmeettisesta, ei-lääketieteellisestä sukuelinkirurgiasta. (luku 3.3.1, s. 87)
Säädetään erillislaki, joka parantaa ihmiskaupan uhrien asemaa palveluiden saajina.	Ihmiskaupan uhrin asemaa parannetaan itse ihmiskaupparikosprosessin etenemisestä riippumatta. (luku 3.3, s. 76) Laaditaan laki ihmiskaupan uhrien auttamisesta, joka turvaa kuntien mahdollisuuden auttaa uhreja ja lisää sosiaali- ja terveydenhuoltolakeihin viittaukset ihmiskaupan uhreihin. (luku 3.3.1, s. 89)
Asumistukea ja muuta perheiden sosiaaliturvaa uudistettaessa lainsäädännössä huomioidaan eroperheiden asema ja vahvistetaan vuoroasumisen mahdollisuuksia.	Tuetaan tasa-arvoista vuorovanhemmuutta. Mahdollistetaan lapselle kaksi tasavertaista osoitetta. (3.3.1, s. 87) Edistetään vuoroviikkoasumista koskevan selvityksen toimenpide-ehdotuksia. (luku 3.6, s. 145) Parannetaan vuorovanhemmuusperheiden asemaa asumistuessa ja muussa sosiaaliturvassa. (luku 3.6.2, s. 157)
Sukupuolivaikutukset arvioidaan kaikkien ministeriöiden lainsäädäntövalmistelussa.	Ministeriöiden rajat ylittävää tukea lisätään, jotta lakien vaikutukset myös ihmisten toimeentuloon, ympäristöön, tasa-arvoon, ihmisoikeuksiin ja yritysten toimintaedellytyksiin voidaan arvioida perusteellisesti. (luku 3.3.1, s. 83) Tasa-arvon seuraamiseen luodaan valtion eri hallinnonalat kattava seurantajärjestelmä. Sukupuolivaikutusten arvioinnin tulee sisältyä kaikkien ministeriöiden alaisten hallinnon toimintoihin. (luku 3.5, s. 132).

17 vihreää
3 keltaista
2 punaista